

Van Duvenee

door

B. de Keijzer

Inleiding

Bij het samenstellen van de genealogie van de familie Van Duvenee kwam een oorkonde naar voren die de oudste generaties belichten. Deze oorkonde uit 1259, die later wordt genoemd, ging uit van Jan van Waarde, ridder. In verband met de verkoop van erfgoederen moesten ook zijn mede-erfgenamen daarin toestemmen. Om de familieverwantschap te duiden was het nodig om ook de genealogie van de familie Van Burg (van Waarde) samen te stellen.¹ Apart is dat er in 1315 een akte is die precies de familieverwantschap tussen de familie Van Cattendijke en Van Duvenee weergeeft, maar bij nadere beschouwing tot een merkwaardig genealogisch probleem leidde. Persoonsnamen zijn waar mogelijk genormaliseerd.

Emmen, 2025 (afgesloten 8 juli).²

Een genealogisch probleem

Op 28 maart 1355 verkrijgt ‘Adriano, filio quondam Johannes de Cattendijc, militis, filius filie Johannes Alardi de Duvenee’ de tienden ‘in Broke, in Huusvliet, in Duvenee ende in Kircke’ in pacht als opvolger van ‘Wilhelmie den Hollander’, zijn broer. Onder aan de akte is vermeld, dat Johannes, zijn zoon, de pacht heeft verzocht.³

In deze akte staat dat Adriaan van Cattendijke een zoon is van een dochter van Jan Allardsz. van Duvenee. In aanvulling hierop werd gevonden dat in 1331 heer Wolfert, Hollander en Adriaan, kinderen van heer Jan van Cattendijke, in Duvenee een ambachtsportie van 256 gemet 1 kwart bezaten.⁴ Een nader bewijs voor de in de akte van 1355 genoemde de filiatie.

Echter in hetzelfde jaar (1331) bezaten Hollander, Wolfert, Gillis en Boudijn, kinderen van heer Claes Kervinc van Reimerswaal, in Duvenee ook een ambachtsportie van 256 gemet 1 kwart.⁵ Dit leek er verdacht veel op dat het gaat om een in tweeën gedeelde ambachtsportie van 512½ gemet. Gezien de omvang en plaatsbepaling in de rekening van de rentmeester van Zeeland zal dit deel van het ambacht Duvenee afkomstig zijn van Jan Allardsz. van Duvenee, want daarna volgen drie groepen kinderen die samen 439 gemet bezitten.⁶ Zij zijn kleinzoons van Nicolaas van Duvenee, de jongere broer van Jan.⁷

Wanneer de vernoemingsnamen van de twee groepen broeders nader worden beschouwd valt het op dat de voornaam Wolfert verwijst naar Wolfert van Cattendijke (1268-1290) en ‘Willem Hollander’ naar Willem Hollander van Reimerswaal (1280-1292). Vooral de combinatie

¹ B. de Keijzer, *Van Burg (Van Waarde)* (Emmen, 2025). Gepubliceerd op HoGenDa.

² Eventuele aanvullingen en verbeteringen op deze publicatie s.v.p. richten aan de webmaster van HoGenDa: webmasters@onsvoorgeslacht.nl

³ HUA, Kapittel Oudmunster inv.nr. 826-1, blz. 43 [scan 46], d.d. 28-3-1355 (Anno domino m° ccc° quinquagesimoquinto sabbato dominicus invocavit).

⁴ Hamaker, Rekeningen IV, blz. 328.

⁵ Hamaker, Rekeningen IV, blz. 328-329.

⁶ Hamaker, Rekeningen IV, blz. 329.

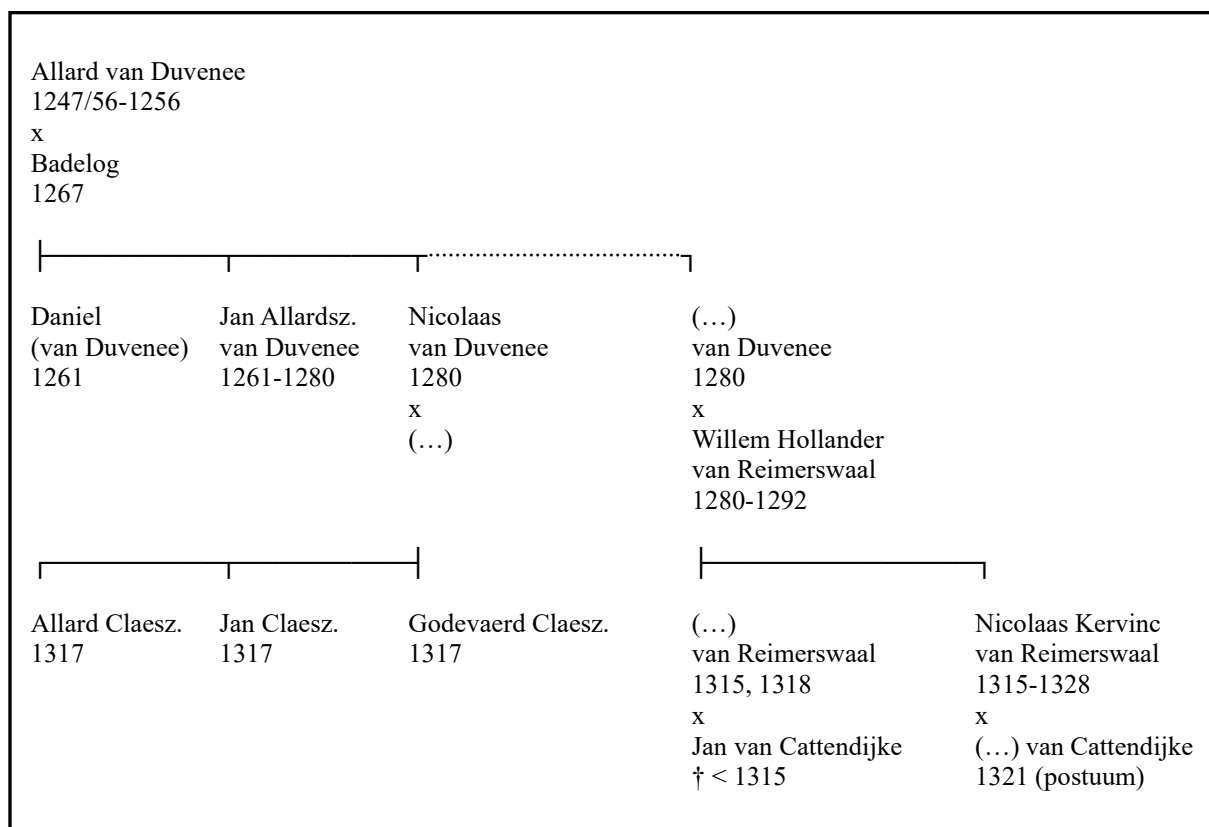
⁷ Zie bijlage.

‘Willem Hollander’ is zo typisch voor de familie Van Reimerswaal dat het niet anders kan dan dat Jan van Cattendijke, de vader van de drie broers, gehuwd is met een dochter van Willem Hollander van Reimerswaal. Omgekeerd geldt dit ook voor Claes Kervinc van Reimerswaal. Hij moet haast wel zeker met een dochter van Wolfert van Cattendijke zijn getrouwd. Het bewijs daarvoor is te vinden in de volgende akte.

Op 1 juni 1315 doet graaf Willem III uitspraak in het geschil tussen Wolfert, Hollander en Adriaan, heer Jans kinderen van Cattendijke, samen met de kinderen van Claes Kervinc van Reimerswaal, ter eenre en de monniken van Krabbendijke van haar godshuiswege van Ter Does, ter andere zijde, over een hof in het land van Monsterhoek, gelegen in het Cattendijke, dat aan hun toebehoort.⁸ Hieruit blijkt dat de kinderen van Claes Kervinc van Reimerswaal rechten had te Cattendijke.

Dat brengt ons terug naar de ambachtsportie van Jan Allardsz. van Duvenee. Hij heeft geen mannelijke nazaten. Daarom is na zijn overlijden zijn aandeel in het ambacht Duvenee vervallen aan de grafelijkheid. De veronderstelling is dat Jan van Cattendijke en Claes Kervinc van Reimerswaal, zwagers, ieder voor de helft dit aandeel van de grafelijkheid hebben gekocht; mogelijk speelde hierbij een rol dat zij rechten daarop kon doen laten gelden op basis van een familieverwantschap. Bijvoorbeeld indien Willem Hollander van Reimerswaal met een zuster van Jan Allardsz. van Duvenee is getrouwd (geneagram 1).

Het is merkwaardig dat de verwantschap tussen Adriaen van Cattendijke en Jan Allardsz. van Duvenee, zoals weergegeven in de akte van 1355, niet overeenstemt met de conclusies uit het onderzoek. Een verklaring daarvoor heb ik niet gevonden.

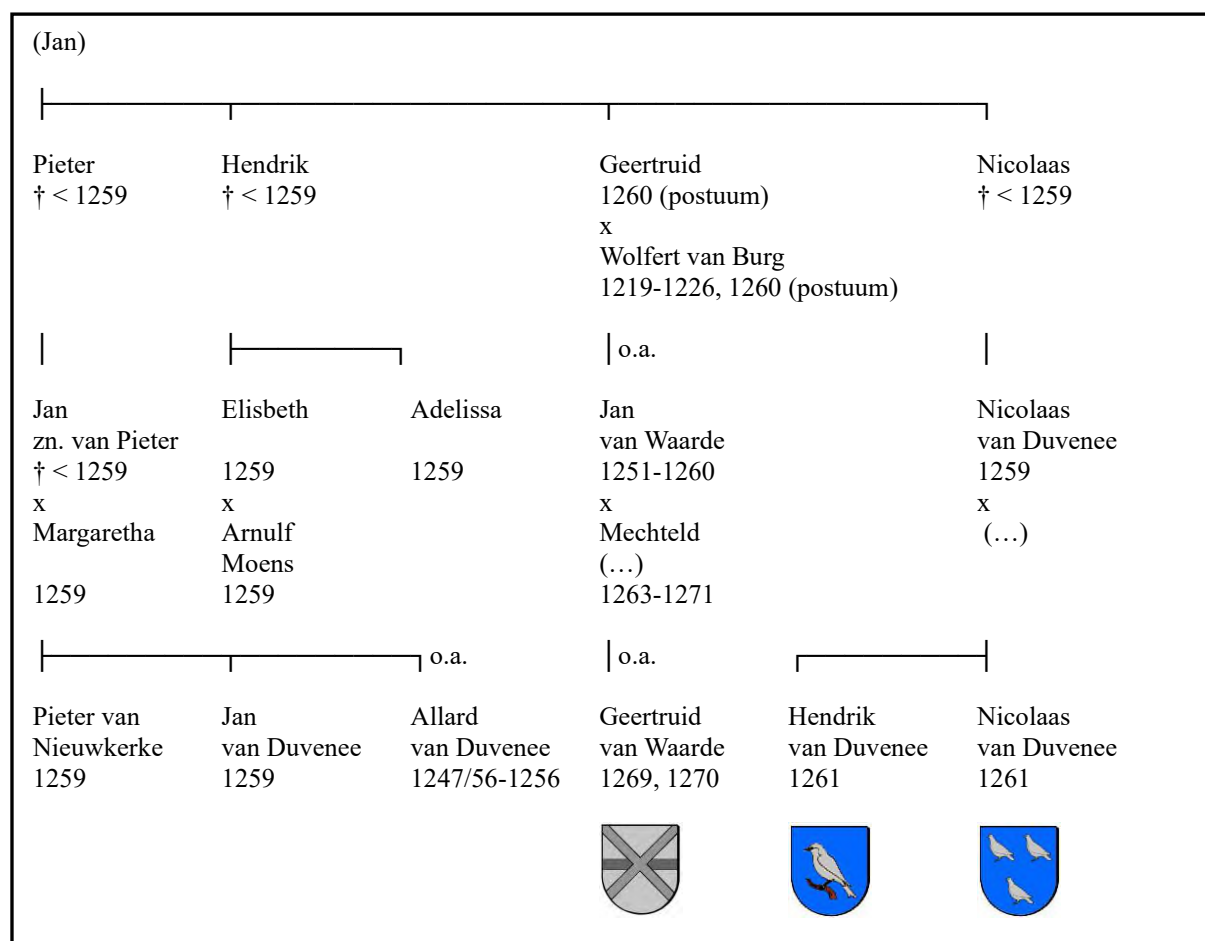


Geneagram 1. De nazaten van Allard van Duvenee.

⁸ Van Visvliet, Archief Zeeland-3, blz. 61-62, d.d. 1-6-1316.

Heraldiek

Er zijn twee zegels uit 1261 bekend van de familie Van Duvenee (geneagram 2), waaruit blijkt dat in het wapen een vogel op tak respectievelijk drie vogels in het veld voorkomen. Op de wapenkaart van Smallegange betreffende Zeeuwse families komt een wapen voor onder de naam Duvenee dat als volgt kan worden omschreven: in blauw een golvende, geledigde dwarsbalk, vergezeld van drie vogels (2:1), alles zilver.⁹ Afgezien van brisures ziet het er naar uit dat het (erfelijke) wapen Van Duvenee waarschijnlijk in blauw drie zilveren vogels (2:1) is geweest.



Geneagram 2. Wapenschouw en opbouw van de oudste generaties.

Genealogie

I. (Jan).

Kinderen:

1. *Geertruid (van Duvenee)*, vermeld 1260 (postuum), tr. *Wolfert van Burg*,¹⁰ vermeld 1219-1226, 1260 (postuum), zn. van Wisse van Burg.

⁹ CBG. Wapenkaart M. Smallegange: 'Zeeland veredelt. Wapenen der edele en aensienelyke geslachten in het souverain graefschap van Zeeland'.

¹⁰ B. de Keijzer, *Van Burg (van Waarde)* (Emmen, 2025). Gepubliceerd op HoGenDa.

In april 1259 verkoopt Jan van Waarde, ridder, samen met zijn vrouw Machteld, en zijn mede-erfgenamen, al het land in Frankendijk, gelegen tussen de ‘Wlpa’ en de ‘Hynwardinghe’, aan de abdij Ter Doest, welke land zij overdragen ten overstaan van de schepen van de graaf van Holland en andere betrouwbare mannen naar Zeeuws recht, omdat het bezwaarlijk is dat zij allen naar de vierschaar van Hulst komen. Zij vrijwaren de abdij van alle aanspraken van wie ook op zijn zevende deel van het land. De eerst genoemde groep erfgenamen betreft de familie Van Duvenee, namelijk: Pieter van de Nieuwerkerke, Johannes, Allard, Hendrik, Willem, zoons van Johannes, zoon van Pieter, zijn oom van moederszijde, voorts Margaretha, weduwe van voornoemde Johannes, Elisabeth, Adelisse, dochters van Hendrik, zijn oom van moederszijde, Nicolaas, zoon van Nicolaas van Duvenee, (zijn oom van moederszijde),¹¹ en tenslotte Arnulf Moens, de man van voornoemde Elisabeth.¹² De transactie wordt op 7 mei 1259 herhaald.¹³

2. *Pieter (van Duvenee)*, volgt II-a.
3. *Hendrik (van Duvenee)*, volgt II-b.
3. *Nicolaas van Duvenee*, volgt II-c.

II-a. *Pieter (van Duvenee)*.

Kinderen:

1. *Jan, zoon van Pieter (van Duvenee)*, volgt III-a.

III-a. *Jan, zoon van Pieter (van Duvenee)*, overl. voor april 1259, tr. *Margaretha (van Duvenee)*, vrouwe van Duvenee, vermeld 1259, overl. na 7 mei 1259.

Uit dit huwelijk:

1. *Pieter van Nieuwerkerke*, vermeld 1259.
2. *Jan van Duvenee*, vermeld 1259, monnik in de abdij Ter Doest (1261,¹⁴ 1264,¹⁵ 1267).¹⁶
3. *Allard, zoon van Margaretha van Duvenee*, volgt IV.
4. *Hendrik (van Duvenee)*, vermeld 1259.
5. *Willem (van Duvenee)*, vermeld 1259.

IV. *Allard, zoon van Margaretha van Duvenee (Allard van Duvenee)*, ambachtsheer in Duvenee, vermeld 1247/56-1256, overl. tussen 23 mei 1256 en 22 januari 1261, tr. *Badelog (...)*, vermeld 1261, overl. na 27 oktober 1267.

Willem II, rooms-koning, beleent tussen 3 oktober 1247 en 28 januari 1256 Allard, zoon van Margaretha van Duvenee, erfelijk met bezittingen en rechten in Vriezendijksemoer, Schakerlo, Duvenee en Ierseke.¹⁷ Op 23 mei 1256 bevestigt Floris, ruwaard van Holland, Allard, zoon van Margaretha van Duvenee, *zijn oudste zoon en haar wettige erfgenamen*, in zijn bezittingen en rechten in (a) ‘Frisenmordiko’ (‘Uriezendiicsen’), twee derde deel omdat één derde deel de heer

¹¹ Bij hem staat geen familierelatie in de oorkonde genoemd, maar in overeenstemming met de eerdere opsomming zal hij eveneens een oom van moederszijde zijn.

¹² OHZ III no. 1214, d.d. 11/30-4-1259.

¹³ OHZ III no. 1215, d.d. 7-5-1259.

¹⁴ OHZ III no. 1247, d.d. 22-1-1261.

¹⁵ OHZ III no. 1355, d.d. mei 1264.

¹⁶ OHZ III no. 1460, d.d. 27-10-1267.

¹⁷ OHZ II no. 1072, d.d. 3-10-1247/28-1-1256.

van Breda toekomt, (b) Schakerlo, w.o. de watermolen, het veer en tiengemet tienden, (c) Duvenee en (d) Yerseke, waarmee Allard door rooms-koning was beleend.¹⁸

Op 22 januari 1261 bepalen Biggo en Jan, zoons van Imma, Willem, zoon van Willem de Haan van Couwerve, en Nicolaas, zoon van Nicolaas van Duvenee, als scheidslieden in het geschil tussen de erfgenamen van Allard, zoon van Margaretha van Duvenee, en Badelog, weduwe van Allard, over de verdeling van diens nalatenschap en met name de 425 pond Hollands die Allard voor legaten had bestemd, waarvan Badelog 127 pond en de anderen 298 pond zullen krijgen. Dit bedrag zal door de abdij Ter Doest betaald worden uit een som van 800 pond, die zij Allard bij diens leven schuldig was, terwijl het restant van die 800 pond in dezelfde verhouding onder Badelog en de erfgenamen w.o. genoemd Daniel, zoon van Allard, en Johannes, zoon van Allard, zal worden verdeeld; voorts regelen zij de overige vorderingen van de nalatenschap alsmede enkele individuele bepalingen.¹⁹ De oorkonde wordt bezegeld door o.a. Hendrik en Nicolaas, zoons van Nicolaas van Duvenee. Op dezelfde dag verklaart Daniel, clericus, zoon van Allard van Duvenee, dat Nicolaas, abt, en het convent van Ter Doest aan hem en zijn mede-erfgenamen door zijn oom broeder Jan, monnik van Ter Doest, 102 pond Hollands en 198 pond 6 penning Hollands hebben laten uitkeren, alsmede aan zijn broer Jan 100 pond oude Vlaams om een bedenvaart naar het Heilige Land te ondernemen, een en ander uit de 800 pond Hollands, die de abt en het convent zijn vader bij diens leen schuldig waren.²⁰

Badelog, weduwe van Allard, zoon van Margaretha van Duvenee, geeft op 27 oktober 1267 Nicolaas, abt, en het convent van Ter Doest kwijting van de betaling van 200 pond oude Vlaams die zij schuldig waren aan Allard ten tijde van diens overlijden, en tot welk bedrag zij overeenkomstig diens uiterste wil aan een aantal personen en instellingen uitkeringen hebben gedaan.²¹ Zij bezegelt de oorkonde (afb. 1).²²



Afb. 1. Het zegel van Badelog, weduwe van Alard van Duvenee (1267).²³
(*Corpus Sigillorum Neerlandicorum*)

¹⁸ OHZ III no. 1098, d.d. 23-5-1256. Met een vertaling in het Middelnederlands.

¹⁹ OHZ III no. 1247, d.d. 22-1-1261.

²⁰ OHZ III no. 1248, d.d. 22-1-1261.

²¹ OHZ III no. 1460, d.d. 27-10-1267.

²² CSN no. 830.

²³ Beschrijving: 1. omschrift: *S'·BADELOGE·VIDVE·ALA[-]

2. kenmerken: ovaal, ca. - mm, in groene was, zwaar beschadigd.

3. zegelbeeld: een borstbeeld van Maria met het Kind; beneden onder een toog de afbeelding van een biddende vrouw.

4. wapen: -

Uit dit huwelijk:

1. *Daniel van Duvenee*, clericus, vermeld 1261,
2. *Jan Allardsz. van Duvenee*, ambachtsheer in Duvenee, vermeld 1261-1280.

Graaf Floris V verleent op 14 april 1280 de abt en het convent van Ter Doest ten behoeve van de uithoven in Krabbendijke het recht van uitwatering. Onder de getuigen o.a. 'Iohannes filius Alardie de Duuenhe, Nicholaus frater eius, Petrus, filius Nicholai de Duuenhe'.²⁴

3. *Nicolaas van Duvenee*, volgt V.
4. (verm.) (...) *van Duvenee*, tr. *Willem Hollander van Reimerswaal*,²⁵ knaap (1290), vermeld 1280-1292, zn. van *Nicolaas Kervinc van Reimerswaale* en (...) *van Yerseke*.

Uit dit huwelijk:

1. (...) *van Reimerswaal*, vrouwe van Kattendijke, vermeld 1315, 1317, tr. *Jan van Cattendijke*,²⁶ ridder (postuum), ambachtsheer in Kattendijke, overl. tussen 1312 en 12 augustus 1315, zn. van Wolfert van Cattendijke en Margaretha (...).
2. *Nicolaas Kervinc van Reimerswaal*, ridder (1315), ambachtsheer in Reimerswaal (1318),²⁷ dijkgraaf van Zuid-Beveland beoosten Yerseke (1318),²⁸ vermeld 1315-1328, overl. voor 1331, tr. 1^e (...) *van Cattendijke*, vermeld 1321 (postuum), dr. van Wolfert van Cattendijke en Margaretha (...). Hij tr. 2^e (lijftocht 17 december 1319) Margaretha (...), overl. na 17 december 1319.

V. *Nicolaas van Duvenee*, ambachtsheer in Duvenee, vermeld 1280.²⁹

Kinderen:

1. *Allard Claesz.*, ridder (postuum), ambachtsheer in Duvenee, vermeld 1317 (niet met naam genoemd).

Kinderen:

1. *Willem Allardsz.*, ambachtsheer in Duvenee (1331 1342).
2. *Claes Allardsz.*, ambachtsheer in Duvenee (1331, 1342).

2. *Jan Claesz.*, ambachtsheer in Duvenee, vermeld 1317 (niet met naam genoemd).

Kinderen:

1. *Bloc Jansz.*, ambachtsheer in Duvenee (1331, 1342).
2. *Allard Jansz.*, ambachtsheer in Duvenee (1331, 1342).
3. *Claes Jansz.*, ambachtsheer in Duvenee (1331, 1342).
4. *Willem Jansz.*, ambachtsheer in Duvenee (1331, 1342).

3. *Godevaerd Claesz.*, ambachtsheer in Duvenee, vermeld 1317.

²⁴ OHZ IV no. 1899, d.d. 14-4-1280.

²⁵ B. de Keijzer, *Van Reimerswaal* (Emmen, 2025). Gepubliceerd op HoGenDa.

²⁶ B. de Keijzer, *Van Cattendijke* (Emmen, 2025). Gepubliceerd op HoGenDa.

²⁷ Hamaker, Rekeningen IV, blz. 35, d.d. 1318: 'Her Niclais Kervinc in Reymerswale van sinen ambocht'.

²⁸ Hamaker, Rekeningen IV, blz. 199.

²⁹ OHZ IV no. 1899, d.d. 14-4-1280.

In 1317 worden achterstallige gelden in verband met de 'heervvaart' naar Heusden geïnd, w.o. 'In Duvenee, Godevaert Clais sone ende sine broedere solvit 7 sch. 6. gr., facit 9 pond'.³⁰

Kinderen:

1. *Jan Godevaersz.*, ambachtsheer in Duvenee (1331, 1342).
2. *Allard Godevaertsz.*, ambachtsheer in Duvenee (1331, 1342).
3. *Claes Govevaertsz.*, ambachtsheer in Duvenee (1331), overl. voor 1342.
4. *Gheersone Godevaertsz.*, ambachtsheer in Duvenee (1331, 1342).

II-b. *Hendrik (van Duvenee)*, overl. voor 1259.

Kinderen:

1. *Elisabeth, dr. van Hendrik (van Duvenee)*, vermeld 1259, tr. *Arnulf Moens*, vermeld 1259.
2. *Adelissa, dr. van Hendrik (van Duvenee)*, vermeld 1259.

II-c. *Nicolaas van Duvenee*.

Kind:

1. *Nicolaas, zoon van Nicolaas van Duvenee*, volgt III-b.

III-b. *Nicolaas, zoon van Nicolaas van Duvenee*, vermeld 1259, over. voor 1261.

Kinderen:

1. *Hendrik van Duvenee*, zegelt 1261³¹ (afb. 2).³²



Afb. 2. Het zegel van Hendrik, zoon van Nicolaas van Duvenee (1261).³³
(*Corpus Sigillorum Neerlandicorum*)

³⁰ Hamaker, Rekeningen IV, blz. 36.

³¹ OHZ III no. 1247, d.d. 22-1-1261.

³² CSN 828.

³³ Beschrijving: 1. omschrift: S·HENRICI·FIL·NICHOLAI
2. kenmerken: ovaal, ca. - mm, rood geverniste witte was, gaaf.
3. zegelbeeld: -
4. wapen: vogel op een tak.

2. *Nicolaas van Duvenee*, zegelt 1261³⁴ (afb. 3),³⁵ over. voor 1280.



Afb. 3. Het zegel van Nicolaas, zoon van Nicolaas van Duvenee (1261).³⁶
(*Corpus Sigillorum Neerlandicorum*)

Kind:

1. *Pieter van Duvenee*, vermeld 1280.³⁷

³⁴ OHZ III no. 1247, d.d. 22-1-1261.

³⁵ CSN 829.

³⁶ Beschrijving: 1. omschrift: *S'·NICHOLAI·FI[-]ICHOLAI
2. kenmerken: ovaal, ca. - mm, rood geverniste witte was, gaaf.
3. zegelbeeld: -
4. wapen: drie vogels (2:1).

³⁷ OHZ IV no. 1899, d.d. 14-4-1280.

Bijlage

In de Zeeuwse rentmeesterrekeningen is de landoppervlakte ingekort tot ‘m.’. Hiermee wordt bedoeld de gebruikelijke landmaat in Zeeland en het zuiden van Zuid-Holland namelijk een ‘gemet’ dat 300 vierkante roeden (ingekort tot ‘r’) omvat en gelijk is aan een halve gemet.

Ambacht Duvenee

1331: ‘In Duvenee.

Hollander, Wulfard, Gillis ende Boudin, ser Clays Kervinx kindere, 256 gemet 1 quart.

Haer Wulfard, Hollander ende Adriaen, ser Jans kindere van Cattendijc, 256 gemet 1 quart.

Willem, Clays ser Alards s.s., 146 gemet 100 roeden.

Bloc, Alard, Clays ende Willem, Jan Clays s. kindere, 146 gemet 100 roeden.

Alard, Clays ende Gheerone, Godevaerd Clays s. kindere, 146 gemet 100 roeden. Summa 439 gemet.³⁸

1342: ‘In Duvenee.

Haer Wulfard, Hollander, Gillis ende Boudin, ser Clays Kervincx kindere van Reymerswale, 256 gemet 1 quartier,

Hollander ende Adriaen, ser Jans kinder van Cattendijc, 256 gemet 1 quartier.

Willem, Clays ser Alardssons sone, 146 gemet 100 roeden,

Bloc, Alard, Clays ende Willem, Jan Clayssons kindere, 146 gemet 100 roeden.

Bloc Janssone, die Clays Godevaerssone waren, 36 gemet 25 roeden.

Jan, Alard ende Gheerone, Godevaerd Clayssons kindere, 109 gemet 3 quartier.³⁹

1342 (bede): ‘In Duvenee.

Haer Wulfard, Hollander, Gillis ende Boudin, ser Clays Kervinx kindere van Reymerswale, 256 gemet 1 quartier.

Hollander ende Adriaen, ser Jans kinder van Cattendijc, 256 gemet 1 quartier.

Willem, Clays ser Alardssons sone, 146 gemet 100 roeden,

Bloc, Alard, Clays ende Willem, Jan Clayssons kindere, 146 gemet 100 roeden.

Bloc Janssone, die Clays Godevaerssone waren, 36 gemet 25 roeden.

Jan, Alard ende Gheerone, Godevaerd Clayssons kindere, 109 gemet 3 quartier.⁴⁰

³⁸ Hamaker, Rekeningen IV, blz. 328-329.

³⁹ Smit, Rekeningen VII, blz. 246-247.

⁴⁰ Smit, Rekeningen VII, blz. 307.

Verwijzingen naar gedrukte bronnen en literatuur

Corpus Sigillorum Neerlandicorum. *De Nederlandsche zegels tot 1300* ('s-Gravenhage, 1937-1940). [CSN]

H.G. Hamaker, *De rekeningen der grafelijkheid van Zeeland onder het Henegouwsche huis*.
Deel I (Utrecht, 1879). [Rekeningen IV]
Deel II (Utrecht, 1880). [Rekeningen V]

A.C.F. Koch (ed), *Oorkondenboek van Holland en Zeeland tot 1299*. [OHZ]
Deel I: eind van de 7^e eeuw tot 1222 ('s-Gravenhage, 1970).
Deel II: 1222 tot 1256 (Assen/Maastricht, 1986).
Deel III: 1256 tot 1278 (Assen/Maastricht, 1992).
Deel IV: 1278 tot 1291 (Assen, 1997).
Deel V: 1291 tot 1299 (Den Haag, 2005).

H.J. Smit, *Rekeningen der graven en gravinnen uit het Henegouwsche huis*.
Deel I (Utrecht, 1924). [Rekeningen VI]
Deel II – nalezing (Utrecht, 1929). [Rekeningen VII]
Deel III – inleiding (Utrecht, 1939). [Rekeningen VIII]

J.P. van Visvliet, *Inventaris van het Oud Archief der Provincie Zeeland, deel III* (Middelburg, 1898).
[Archief Zeeland-3]

Internet

Registers van de Hollandse grafelijkheid, 1299-1345. Bewerking van ruim 3.500 oorkonden openbaar te raadplegen op de website van het Huygens ING (www.huygens.knaw.nl).

Repertoria op de leenkamers. Alle bewerkingen (repertoria) van leenkamers, ook de niet gepubliceerde, zijn voor iedereen openbaar te raadplegen op de Hollandse Genealogische Databank (www.hogenda.nl).

Afkortingen

HUA Het Utrechts Archief